

Наукове періодичне видання

**УКРАЇНСЬКИЙ
ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ
НАУКОВИЙ ЗБІРНИК**

Науковий журнал

11 (11) липень 2017

Наукове періодичне видання

УКРАЇНСЬКИЙ *

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ

НАУКОВИЙ ЗБІРНИК

Науковий журнал

11 (11) липень 2017

Редактор, коректор - Навацький Р. П.

Верстка-дизайн - Кузнецова Н. С.

Відповідальність за підбір, точність наведених на сторінках журналу фактів, цитат, статистичних даних, дат, прізвищ, географічних назв та інших відомостей, а також за розголошення даних, які не підлягають відкритій публікації, несуть автори опублікованих матеріалів. Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій. Матеріали публікуються в авторській редакції. Передрукування матеріалів, опублікованих у журналі, дозволяється тільки за згодою автора та видавця. Будь-яке використання - з обов'язковим посиланням на журнал.

Свідоцтво про державну реєстрацію: КВ № 19871-9671 Р від 17.04.2013 р.

Засновник журналу: ГО «Львівська педагогічна спільнота»

© ГО «Львівська педагогічна спільнота», 2017

© Автори наукових статей, 2017

Є Дизайн. Клінова С. М., 2017

Микуліна А.К., Микуліна Е.М. РАЦІОНАЛЬНІ ПІДХОДИ ФОРМУВАННЯ ХУДОЖНЬОЇ КУЛЬТУРИ У МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ.....	68
Muradov Javid Vidadi oglu WAYS OF DIVIDING THE MAJORS AND IMPORTANTS IN APPROPRIATION OF MATHEMATICAL CONCEPTS.....	72
Нижник В.Г., Нижник О.В., Одноворець Л.В. МЕТОДИКА ВВЕДЕННЯ ПОНЯТТЯ ВАГИ ТІЛА В СЕРЕДНІЙ ЗАГАЛЬНООСВІТНІЙ ШКОЛІ.....	76
Павлюк О.Д. ХАРАКТЕРИСТИКА ПІДХОДІВ ДО ДОСЛІДЖЕННЯ ЛІДЕРСТВА.....	80
Радзевілова О.В. СТАН ЕМОЦІЙНОЇ НАПРУГИ ЯК ОСНОВА ФОРМУВАННЯ ПРОТИПРАВНОЇ ПОВЕДІНКИ У ЖІНОК.....	86
Свистула О.М. ТОЛЕРАНТНІСТЬ ДО НЕВИЗНАЧЕНОСТІ ОСОБИСТОСТІ, ЯКА ПРИЙМАЄ РІШЕННЯ.....	91
Степура І.В. ПРОСВІТНИЦЬКІ ПЕРЕДАЧІ НА НАУКОВО-ПОПУЛЯРНИХ І ЗАГАЛЬНИХ ТЕЛЕКАНАЛАХ США.....	95

Микуліна А.К.

старший викладач кафедри теорії та методики дошкільної освіти
Мукачівського державного університету

Микуліна Е.М.

магістр
Мукачівського державного університету

РАЦІОНАЛЬНІ ПІДХОДИ ФОРМУВАННЯ ХУДОЖНЬОЇ КУЛЬТУРИ У МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ

У статті розкриті раціональні підходи формування художньої культури майбутніх педагогів. У формуванні художньої культури студентів засобами народної творчості важливо розкривати комплексні, систематичні та інтегративні підходи. Ці підходи призводять до формування складних компетенцій майбутніх педагогів, які можуть використовувати отримані знання та навички в самостійній художній та творчій діяльності.

Ключові слова: підходи, художня культура, компетентність, народна творчість, майбутні педагоги.

В статье раскрыты рациональные подходы формирования художественной культуры будущих педагогов. В формировании художественной культуры студентов средствами народного творчества важно раскрывать комплексные систематические и интегративные подходы. Эти подходы приводят к формированию сложных компетенций будущих педагогов, которые могут использовать полученные знания и навыки в самостоятельной художественной и творческой деятельности.

Ключевые слова: подходы, художественная культура, компетентность, народное творчество, будущие педагоги.

Modern approaches of the formation the artistic culture of the future teachers were disclosed. In the formation of students' artistic culture by the means of folk art it is important to disclose the comprehensive, systematic and integrative approaches. These approaches lead to a formation of complex competencies in future teachers which can use the acquired knowledge and skills in the independent artistic and creative activities.

Key words: approaches, artistic culture, competence, folk art, future teachers.

Актуальність статті. В умовах глобалізаційних процесів у світі, суспільстві перехідного типу, коли стара система цінностей руйнується, а нова ще не сформована, особливого значення набуває проблема формування національної культури майбутніх вихователів.

Державна національна програма «Освіта» (Україна ХХІ століття), «Концепція національного виховання» та «Національної програми виховання дітей та учнівської молоді в Україні» ставить перед освітніми закладами важливі завдання формування національної культури, залучення молоді до художньої культури нашого народу. Здійснення цього тісно пов'язано з підготовкою кадрів педагогічного профілю. У цій площині доцільне звернення саме до формування національної культури студентів - майбутніх педагогів, яким належить особливе місце у подальшому формуванні культури підрастаючого покоління [3, с. 12].

Постановка проблеми. Аспекти сучасної освіти та виховання висвітлені у працях В. Бондаря, Ю. Руденка, Б. Ступарика та інших. Питання змісту форм і методів формування культури особистості, окремих аспектів національної культури при підготовці педагогічних кадрів висвітлювалися в кандидатських дослідженнях Ю. Белова, В. Зелюк, Є. Ковальської, І. Пастир та інші. Аналіз наукових праць вітчизняних учених доводить актуальність проблеми формування культури особистості засобами мистецтва для сучасної педагогіки.

Українська культура - це сукупний наслідок продуктивної, творчої художньої діяльності нації, яка має значну кількість форм. Вона завжди самобутня, має власний зміст і форму, є продуктом творчого генія українського народу [2, с. 141].

Важливим при формуванні художньої культури студентів засобами мистецтва є роз-

криття сутності комплексного, системного та інтегративного підходів.

Формулювання цілей статті: розкрити роль та особливості використання різноманітних раціональних підходів в процесі формування художньої культури майбутніх педагогів.

Виклад основного матеріалу. Вивчення специфічних ознак образів образотворчого мистецтва й засобів їх втілення у творах дає можливість класифікувати комплекс засобів й дослідити їх системні ознаки, а також розробити методiku використання раціональних підходів як засобів розвитку художньої культури майбутніх педагогів.

Формуванню художньої культури студентів, як певного рівня художньо-естетичної культури особистості, насамперед сприяє цілеспрямоване, систематичне, комплексне, особистісно-зорієнтоване навчання, яке забезпечується впровадженням таких дидактичних умов як системний, комплексний та інтегрований підходи [5, с. 67].

Системний підхід передбачає, що відносно самостійні компоненти процесу формування художньої культури особистості розглядаються не ізольовано, а в їх взаємозв'язку; проблеми, завдання, сукупності сил і засобів, що їх вирішують.

Комплексний підхід передбачає використання різних засобів, зокрема народного мистецтва, в усіх її проявах, а також використання різних методів, форм роботи зі студентами.

Інтегрований підхід дає можливість використання знань із культурології, історії, релігієзнавства, археології та різних видів українського мистецтва, використання цих знань як інтегрованої цілісної системи, у структурі якої зберігаються індивідуальні властивості складових елементів [1, с. 132].

Також комплекс передбачає дотримання певних підходів у дослідженні об'єкта та у процесі формування художньої культури особистості, зокрема:

- цілісний, який дозволяє розглядати художню культуру як цілісне особистісне утворення;
- технологічний підхід передбачає формування художньої культури особистості на основі комплексної системи форм, методів і прийомів навчання та виховання;

- особистісно-орієнтовний підхід передбачає інтелектуальну і моральну волю і право поваги у ставленні до цієї особистості, до її потреб та можливостей;

- діяльнісний підхід розглядає особистість як суб'єкта діяльності та передбачає функціонування конкретних дій, зокрема, реальну участь у художній творчій діяльності;

- етнопедагогічний підхід передбачає, що особистість належить до певного етносу, який необхідно вивчати та використовувати його виховні можливості;

- культуровідповідний підхід передбачає створення умов для засвоєння художньої культури особистості;

- аксіологічний підхід передбачає, що кожній людині властива індивідуальна, специфічна ієрархія особистісних цінностей;

- компетентнісний підхід передбачає визначення певних вимог до освітньої підготовки студентів та забезпечує змістовні та технологічні сторони організації навчально-пізнавальної діяльності при формуванні художньої культури особистості;

- художньо-педагогічний підхід надає навчальному процесу емоційно-навчального, асоціативно-суб'єктивного характеру, а результатом такого підходу є поєднання «розуміння і почуття» [1, с. 139].

Комплексний, системний та інтегрований підходи частково збігаються (як цілісна система) та доповнюють один одне.

Таким чином, комплексний, системний та інтегрований підходи при формуванні художньої культури у студентів передбачає діалогічну взаємодію таких компонентів комплексу як наочність (ілюстрації, фотографії, побутові речі, демонстрація декоративних творів мистецтва), «слово» викладача та творчих завдань; використання комплексу та інтеграції засобів образотворчого мистецтва; здійснення міжпредметної інтеграція; цілеспрямоване використання в навчальному процесі [5, с. 72].

У процесі формування художньої культури необхідно враховувати також сучасні методологічні підходи, на яких будується зміст і загальна логіка формування художньої культури: культурологічний, аксіологічний, особистісний, компетентнісний.

У контексті культурологічного підходу розуміємо художню культуру як результат цивілізаційного розвитку людства, а викладачів та студентів - не лише як пасивних споживачів, а й суб'єктів - творців культури. [4, с. 58]. Завдяки збереженню і збагаченню художніх традицій вища школа за допомогою широкого спектру мистецько-виховних засобів транслює естетичні ідеї та властивості в культуру сучасності, здійснюючи важливу культуротворчу функцію.

В аксіологічній площині розглядаємо формування художньої культури як чинник гуманітарної освіти, а гуманітарна культура передбачає домінування мислення, що продукує не лише логічні абстрактні конструкції, раціональні способи осмислення інформації, а насамперед пізнання культури через особистісні духовні смисли. Орієнтація на споконвічно притаманні українській педагогічній традиції духовність, гуманізм, людиноцентризм передбачає опанування студентами вмінь ціннісної інтерпретації художніх творів [2, с. 234].

Виховний потенціал формування художньої культури важливий у двох найсуттєвіших вимірах: формування художньої культури майбутніх педагогів і виховання у них здатності до міжкультурного діалогу. Також необхідно, щоб майбутні педагоги опанували способи культурної комунікації на засадах толерантності, критичного мислення.

Визначені підходи спрямовують майбутніх педагогів на формування комплексу компетентностей, пріоритетним стає забезпечення здатності студентів керуватися набутими знаннями й уміннями у самостійній діяльності, підготовку до мистецької самоосвіти, а також усвідомлення власної причетності до художніх традицій свого народу з одночасним розумінням особливостей інших національних картин світу [2, с. 146].

Компетентнісний підхід висуває необхідність модернізації усіх компонентів загальної мистецької освіти - мети, змісту, технологій, оцінювання результатів навчання - учіння і виховання - самовиховання. Компетентність - універсальний метод визначення рівня результатів освіти, які досягаються не лише через зміст, але й через соціальну взаємодію [4, с. 58].

У зв'язку з переорієнтацією загальної мистецької освіти на компетентніший підхід переносяться акценти із засвоєння художньої інформації на формування комплексу загальнокультурних і спеціальних художньо-естетичних компетентностей. Сучасна освіта передбачає не тільки виховання грамотного споживача художніх цінностей, а й розвиток «авторської здатності», тобто спроможності виступити ініціатором того чи іншого мистецького задуму, проекту, втілювати його у власній творчій діяльності, бути оригінальним і виразним.

Висновки, зроблені в результаті дослідження. Таким чином, спираючись на результати теоретичного аналізу, нами виділено низку раціональних підходів формування художньої культури студентів педагогічного вузу засобами образотворчого мистецтва; визначення педагогічних можливостей народного мистецтва; організація процесу інтеграції сприйняття та художньо-творчої діяльності.

Кінцевим результатом навчання майбутніх педагогів має стати не лише система художніх знань і вмінь, на що традиційно спрямовувалась традиційна освіта, а система художньо-естетичних цінностей і компетентностей - важливих складників естетично розвиненої особистості, що полягає в її здатності керуватися набутими художніми знаннями й уміннями, готовність використовувати отриманий досвід у самостійній практичній художньо-творчій діяльності згідно з універсальними загальнолюдськими естетичними цінностями й світоглядними позиціями. Вектор вищої освіти й виховання має спрямовуватись у площину цінностей особистісного розвитку майбутніх педагогів на основі виявлення їхніх художніх здібностей, формування різнобічних естетичних інтересів і потреб, становлення в кінцевому рахунку творчої індивідуальності кожного майбутнього педагога.

Отже процес формування художньої культури студентів педагогічних вузів буде успішним завдяки успішного використання з боку педагогів вищих навчальних закладів раціональних підходів організації навчально-виховної діяльності студентів, послідовного формування вміння фантазувати та створювати образи в процесі художньо-естетичної діяльності.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Концепція художньо-естетичного виховання учнів у загальноосвітніх навчальних закладах // Збірник документів, що регламентують роботу закладів освіти України. - Кіровоград 2004. - С. 134-140.
2. Кондрацька Л.А. Теорія і технологія культурологічної підготовки майбутніх учителів художньо-естетичних спеціальностей / Л.А. Кондрацька : Дис. д-ра пед. наук: 13.00.04 / Національний педагогічний університет імені М.П.Драгоманова - К., 2004. - 424 с.
3. Національна доктрина розвитку освіти України у XXI столітті. Проект - К.: Вид-во «Шкільний світ», 2001. - 16 с.
4. Основи викладання мистецьких дисциплін / За заг. ред. О. П. Рудницької. - К., 1998. - 183 с.
5. Підкурманна Г.О. Художньо-педагогічна підготовка фахівців дошкільного виховання в педагогічному університеті / Г.О. Підкурманна. - СПб.: НДІХ Спб ДУ, 1998. - 277 с.

Наукове періодичне видання

**УКРАЇНСЬКИЙ
ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ
НАУКОВИЙ ЗБІРНИК**

Науковий журнал

11 (11) липень 2017

Підписано до друку 31.07.2017 р. Формат 70x108/16.
Папір офсетний. Цифровий друк. Ум.-друк. арк. 11,63.

Тираж 100 прим.

Видавник: ГО «Львівська педагогічна спільнота»

79000, м. Львів, а/с 341

www.pedagogylviv.org.ua

E-mail: journal@pedagogylviv.org.ua

Телефон: +38 095 580 08 54